

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

PROFESSIONAL TA'LIMNI
RIVOJLANTIRISH INSTITUTI

“Korrupsiyaga qarshi kurashish”

maxsus kurs o'quv dasturi
(Kasbiy ta'lim tashkilotlari
o'quvchilari uchun)

Toshkent-2025

Ushbu maxsus kurs o'quv dasturi kasbiy ta'lim tashkilotlari o'quvchilarida "Korrupsiyaga qarshi kurashish" bo'yicha nazariy va amaliy bilimlarni shakllantirish uchun ishlab chiqildi.

"Korrupsiyaga qarshi kurashish" maxsus kurs o'quv dasturi Professional ta'limni rivojlantirish instituti "Biznes va boshqaruv" o'quv-metodik birlashmasining 2025-yil 15-avgustdagi 4-sonli majlis bayoni bilan tavsiya etildi.

Tuzuvchilar:

Toshkent shahar yuridik texnikumi o'qituvchisi

G. Maksudova

Professional ta'limni rivojlantirish instituti
bosh mutaxassisi

D. Tashmuhamedova

Taqrizchilar:

Toshkent shahar yuridik texnikumi
"Mutaxassislik fanlari" kafedrası mudiri, yu.f.n.

M. Sattorova

Kelishildi:

Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi
Kasbiy ta'lim departamenti boshlig'i

Sh. Sharofaddinov

Professional ta'limni rivojlantirish instituti
direktori

Z. Xudayberdiyev

1. Maxsus kurs o‘quv dasturiga qo‘yiladigan talablar.

Maxsus kurs dasturining nomi	“Korrupsiyaga qarshi kurashish ” maxsus kursi
O‘quv yuklamasining hajmi	6 soat
Nazariy	4 soat
Amaliy	2 soat
Dastur maqsadi	– korrupsiyaning mohiyati, shakllari va salbiy oqibatlarini tushuntirish, unga qarshi kurashishning ahamiyatini anglatish; – korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi bilimlarini uzluksiz oshirish, korrupsiyaga qarshi huquqiy madaniyatini yuksaltirish; – korrupsiyaga nisbatan huquqiy immunitetni shakllantirish, ularning ongiga halollik qadriyatlarini singdirish maqsadida nazariy bilimlarini mustahkamlash; – halollik, adolat, qonuniylik kabi qadriyatlarni shakllantirish, shaxslararo munosabatlarda mas’uliyatli va prinsipial bo‘lishga o‘rgatish; – korrupsiyaga qarshi kurashish uchun “Halollik vaksinasi”ning tushunchasini, mohiyati va ahamiyatini singdirish.
O‘zlashtirish (o‘qitish) natijalari	– korrupsiyaviy jinoyatlar sodir etilishini oldini olish, xavf-xatarlarni aniqlash, ularni bartaraf etish, tegishli choralar qo‘llanishini ta’minlash; – nomunosib harakatlar sodir etilishiga yo‘l qo‘ymaslik usul va vositalaridan foydalanish; – halollik, adolat, qonuniylik kabi qadriyatlarni shakllantirish, shaxslararo munosabatlarda mas’uliyatli va prinsipial bo‘lish; – manfaatlar to‘qnashuvini va korrupsiyaning turli ko‘rinishlarini bartaraf qilish usul va vositalarini qo‘llash; – yuksak axloqiy madaniyat hamda mas’uliyat hissini shakllantirish; – jamiyatda korrupsiyaga nisbatan murosasiz munosabatni shakllantirish.

Bilim	– korrupsiya tushunchasining mohiyati, tarixiy ildizlari va jamiyatda namoyon bo‘lishiga oid qarashlar tasnifi; – korrupsiyaga qarshi kurashish bo‘yicha milliy qonunchilik talablari; – korrupsiya turlari: xususiy va davlat sektoridagi korrupsiya, davlat xizmatlaridagi korrupsiya; – korrupsiya sabablari: iqtisodiy sabablar, ijtimoiy sabablar, siyosiy sabablar, madaniy sabablar (korrupsiyaga hissa qo‘shadigan an‘analar va urf-odatlar); – O‘zbekistondagi korrupsiya turlari: favoritizm, nepotizm, kronizm, mahalliychilik; – xalqaro hamkorlik doirasida korrupsiyani kamaytirishga qaratilgan tadbirlar va mexanizmlari.
Ko‘nikma	– korrupsiyaning mohiyati, shakllari va salbiy oqibatlari, unga qarshi kurashish; – korrupsiyaning oqibatlari: iqtisodiy oqibatlar, ijtimoiy oqibatlar, siyosiy oqibatlar, ekologik oqibatlar, korrupsiyani o‘lchash; – o‘qish va ishda korrupsiyaviy xavf-xatarlarni aniqlash va baholash orqali ularga qarshi kurashish choralari qo‘llash (xabar berish, ularni bartaraf etish bo‘yicha taklif berish, tanish-bilishchilikni oldini olish); – halollik, adolat, qonuniylik kabi qadriyatlarni shakllantirish, shaxslararo munosabatlarda mas’uliyatli va prinsipial bo‘lish; – manfaatlar to‘qnashuvini va korrupsiyaning turli ko‘rinishlarini bartaraf qilish usul va vositalarini qo‘llash; – shaxsiy mas’uliyatning o‘rni va korrupsiyani bartaraf etish.
O‘qitish shakli	Nazariy/amaliy
O‘qitish tili	O‘zbek tilida
Baholash tartibi	Joriy baholash tartibiga asoslanadi
O‘quvchilarning bilim va ko‘nikmalarini baholash	Yozma, og‘zaki, savol-javob, test, mashqlar, munozara, seminar topshiriqlarini bajarish, shuningdek kazuslar yechimini topish

2. O‘quv dasturining mazmuni

№	Mavzu nomi	Mavzuning qisqacha mazmuni	Jami	O‘qitishning tashkiliy shakli	Mustaqil ta’lim
1.	Korrupsiya tushunchasining mohiyati	Korrupsiya tushunchasining mohiyati, tarixiy ildizlari va jamiyatda namoyon bo‘lishiga oid qarashlar tasnifi. Korrupsiyaga qarshi kurashish bo‘yicha milliy qonunchilik talablari. Korrupsiya tushunchasi: umumiy ta’rif, turli xalqaro tashkilotlarning ta’riflari (masalan, Birlashgan Millatlar tashkiloti, Jahon banki, Transparency International), milliy qonunchilik, korrupsiya turlari (poraxo‘rlilik, lavozimni suiste’mol qilish, o‘zlashtirish, moliyaviy firibgarlik, davlat xaridlaridagi korrupsiya va boshqalar.) Korrupsiya turlari: xususiy va davlat sektoridagi korrupsiya, davlat xizmatlaridagi korrupsiya. Korrupsiya sabablari: iqtisodiy sabablar, ijtimoiy sabablar, siyosiy sabablar, madaniy sabablar (korrupsiyaga sabab bo‘luvchi an’analar va urf-odatlar). Korrupsiyaga qarshi kurashish uchun “Halollik vaksinasi”ning tushunchasini, mohiyati va ahamiyatini singdirish. Korrupsiyaning oqibatlar: iqtisodiy oqibatlar, ijtimoiy oqibatlar, siyosiy oqibatlar, ekologik oqibatlar, korrupsiya va rivojlanish. Korrupsiyani o‘lchash.	2	N	1
2.	Korrupsiyaviy xavf-xatarlar	Korrupsiyaviy xavf-xatarlarning mazmuni va turlari. Korrupsiyaviy xavf-xatarlarning davlat boshqaruvi va ta’lim	2	N	1

		jarayoniga ta'siri. Korrupsiyani keltirib chiqaruvchi asosiy sabab va sharoitlar, xavflarni aniqlash va baholash usullari. Korrupsiyaning oldini olish choralarda halollik, qonuniylik va shaffoflikning o'rni. Manfaatlar to'qnashuvining kelib chiqish sabablari, manfaatlar to'qnashuvining turlari, bevosita va bilvosita manfaatlar to'qnashuvi, manfaatlar to'qnashuvining oqibatlar.			
3	O'zbekistonda korrupsiyaning turlari va uni bartaraf etishda jamoatchilik nazorati, shaxsiy mas'uliyatning o'rni.	Korrupsiyaning ta'rif. Korrupsiyaning ijtimoiy hayotdagi o'rni. O'zbekistondagi korrupsiya turlari: favoritizm, nepotizm, kronizm, mahalliychilik. Jamoatchilik nazorati: jamoatchilikning korrupsiyani nazorat qilish mexanizmlari. Tashkilotlar va fuqarolarning roli. Shaxsiy mas'uliyat: shaxsiy mas'uliyat va jamiyatdagi adolat. Korrupsiyani bartaraf etish mexanizmlari, jamoatchilik nazoratini mustahkamlash. Xalqaro hamkorlikning samaradorligi va korrupsiyaga qarshi kurashdagi ijobiy tajribalar bo'yicha fikr almashish.	2	A	1
JAMI			6		3

Normativ-huquqiy hujjatlar:

1. BMTning korrupsiyaga qarshi konvensiyasi.
https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/corruption.shtml
2. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. 2023-yil.
3. O'zbekiston Respublikasining "Korrupsiyaga qarshi kurashish to'g'risida"gi 03.01.2017-y. O'RQ-419-sonli Qonuni. O'zbekiston Respublikasi Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi: <https://lex.uz/ru/docs/3088008>.
4. O'zbekiston Respublikasining "Manfaatlar to'qnashuvi to'g'risida"gi 05.06.2024-y. O'RQ-931-sonli Qonuni. O'zbekiston Respublikasi Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi: <https://lex.uz/docs/6952742>.
5. O'zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi. O'zbekiston Respublikasi Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi: <https://lex.uz/ru/docs/111453>.

6. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 27.05.2019-y. “O‘zbekiston Respublikasida korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-5729-son Farmoni.

7. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 29.06.2019-y. “O‘zbekiston Respublikasida korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini takomillashtirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PF-6013-son Farmoni.

8. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 28.01.2022-y. “2022–2026-yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”gi PF–60-son Farmoni.

9. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 28.02.2023-y. “2022–2026-yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasini “Insonga e’tibor va sifatli ta’lim yili”da amalga oshirishga oid davlat dasturi to‘g‘risida”gi PF–27-son Farmoni.

10. Darslik. Korrupsiyaga qarshi kurashish. Huquqni muhofaza qilish akademiyasi. 2024 (https://proacademy.uz/uz-cyr#main_section).

11. Korrupsiya alifbosi. Korrupsiyaga qarshi kurashish agentligi.
<https://anticorruption.uz/uz>

Mustaqil ravishda o‘rganish uchun materiallar:

1. Korrupsiyaga qarshi ma’rifat va yoshlarning korrupsiyaga qarshi faolligini oshirish masalalari bo‘yicha GRACE global resursi
<https://grace.unodc.org/grace/ru/academia/module-series-on-anti-sorruption.html>
2. Yevropa Kengashining “Korrupsiyaning oldini olishga kirish” onlayn kursi
<https://help.elearning.ext.coe.int/course/view.php?id=5574>
3. U4 Korrupsiyaga qarshi kurashish resurs markazining “Korrupsiya asoslari” bazaviy onlayn kursi
<https://www.u4.no/courses/essentials-of-anti-corruption-i-the-basics>